

POSTSTATIONER

VID JÄRNVÄGEN ÄLMHULT-SÖLVEBORG

33, II.

Älmhult—Sölvesborg.

(Från den 23 maj 1901.)

Fredagen den 10 maj 1968 upphörde en postal epok i Älmhult. Då avgick postkupé 196 till Sölvesborg för sista gången. Posten gick över till en ny transport- och sorteringsorganisation och samarbetet med järnvägen reducerades starkt.

	$\frac{3^{\text{ss}}}{10^2}$	$\frac{10^{\text{ss}}}{3^{\circ}}$	Näsavä	$\frac{12^{\text{ss}}}{1^{\text{ss}}}$	$\frac{9^{\text{ss}}}{10^{\text{ss}}}$
			Malmö		
Pik. 196	Br.				
Tåg 1.	Tåg 3.	Km.			
6 ¹²	6 ³⁰	—	<i>Älmhult</i> 1	9 ⁴⁹	6 ⁵
6 ²²	6 ³⁹	4	<i>Fälhult</i>	9 ¹¹	5 ⁵⁸
6 ³⁸	6 ⁵⁴	10	<i>Hökön</i>	9 ²⁶	5 ⁴⁶
6 ⁴⁸	7 ³	14	<i>Kärraboda</i>	9 ¹³	5 ³⁸
7 ²	7 ¹⁶	19	<i>Dufhult</i>	9 ⁰	5 ²⁷
7 ²⁰	7 ³⁰	21	<i>Lönsboda</i>	8 ⁵¹	5 ²³
7 ³⁶	7 ⁴³	25	<i>Gylsboda</i>	8 ²⁸	5 ¹⁰
8 ¹	8 ⁵	34	<i>Vilshult</i>	7 ⁵⁷	4 ⁵⁰
8 ³⁷	8 ³⁶	42	<i>Olofström</i>	7 ³⁶	4 ³³
8 ⁵²	8 ⁴⁹	47	<i>Jemshögsby</i>	7 ⁶	4 ¹⁷
9 ³	8 ⁵⁸	50	<i>Östafors</i>	6 ⁵⁵	4 ¹⁰
9 ¹⁶	9 ²	54	<i>Näsrum</i>	6 ⁴²	4 ²
9 ³⁶	9 ²⁵	60	<i>Barnakälla</i>	6 ²²	3 ⁴⁹
9 ⁴⁷	9 ³⁴	64	<i>Håkanryd</i>	6 ⁹	3 ⁴¹
10 ³	9 ⁵⁰	72	<i>Sölvesborg</i> 32	5 ⁵⁰	3 ²⁶
				Tåg 2.	Tåg 4.
				Br.	Pik. 196

Sjökaptenen John Ingemanssons tanke att bygga en järnväg mellan Sölvesborg och Älmhult kunde förverkligas efter närmare ett decennium, när den invigdes den 23 maj 1901. Detta häfte ägnar inte någon uppmärksamhet åt planerings- och byggnationstiden utan avser blott att visa på utvecklingen för posten utmed järnvägen och i dess närhet och därmed också för postorter som fanns där innan järnvägen kom till.

Postinspektör Victor Melander undertecknade den 30 november 1900 ett sex foliosidor långt maskinskrivet brev till poststyrelsen, i vilket han redovisade sina synpunkter på hur postgången skulle ändras i anslutning till järnvägens tillkomst. Han anförde bl a att järnvägsbolaget hade hemställt, att poststationer skulle få inrättas vid Hökön, Duvhult, Lönsboda, Gylsboda, Vilshult, Olofström, Jämshögsby, östafors, Näsrum och Barnakälla samt *"uttalat önskan, att poststation jämväl måtte öppnas vid Håkanryd ävensom vid Fälhult och Kärraboda"*.

Postmästaren i Sölvesborg hade under utredningen följt järnvägens förslag med samtidig indragning av den redan befintliga lantpoststationen i Näsrum. Han föreslog också indragning av landsvägsposten mellan Näsrum och Jämshög och att poststationen i Nyteboda genom en ny landsvägspost skulle sättas i förbindelse med en station vid järnvägen. Poststationen i Nyteboda hade vid det tillfället förbindelse med poststationen i Immeln två gånger i veckan under seglations-tiden och tre gånger i veckan under den övriga tiden av året.

Postmästaren i Osby föreslog under remissbehandlingen att poststationer skulle öppnas i Gylsboda och Lönsboda järnvägsstationer, ävensom i Kärraboda. Järnvägsbolaget önskade emellertid hellre en poststation i Duvhult än en i Kärraboda, men hemställde ändå om poststationer på bägge ställena. I Duvhult skulle det bli en bättre lokal för posten än i Kärraboda. Postinspektören förordade att en poststation skulle inrättas även i Kärraboda. Postmästaren i Osby föreslog också indragning av den dåvarande landsvägsposten mellan Osby och örkened (Lönsboda) samt att en gångpost skulle inrättas från Osby till Boalt.

Postmästaren i Älmhult, vars förvaltningsområde sträckte sig en bit in i Kristianstads län, föreslog bl a att en förenad post- och järnvägsstation skulle öppnas i Fälhult.

Vissa andra föreslagna ändringar av postföringen i närområdet lämnas därhän. Postinspektören berörde också personalförändringar som betingades av att några redan befintliga poststationer skulle förenas med järnvägsstationerna. Sälunda konstaterade han att kontraktet med Johan Hilding Ankarloo om poststationen i Näsrum endast gällde intill den dag, då "Näsrum poststation kan komma att förläggas till en å platsen blivande järnvägsstation" samt att "änkefru, doktorinnan Anna Göthilda Cecilia Comstedt, född Lindell, förklarar sig villig att vid den tidpunkt, då postbefordran vidtager å järnvägslinjen utan föregående uppsägning frånträda det emellan Kungl.Styrelsen och henne den 19 februari 1895 uppräta de kontrakt om poststationens i örkened handhavande".

Landsvägs- och sjöpostföringarna i närområdet berördes, som framgår av texten ovan. För att ge en tidsbild av sekelskiftets tjänsteskrift citeras härnedan det avsnitt ur postinspektörens brev som berör personalförändringarna i detta avseende, här med moderniserad stavning :

"De med åbon Jöns Jönsson från nr 3 Gonarp, Näsrum församling, och hemmansägaren Håkan Bengtsson i östra Flyboda, örkeneds församling, gällande kontrakten om postföring på linjerna Jämshög-Näsrum och Osby-örkened upphöra på grund av kontraktens ordalydelse, om och när tillfälle beredes att få posten befordrad för allmän trafik öppnad järnbana.

Måns Svensson, Skärsnäs, samt Nils Larsson och Hans Svensson, båda i Nyteboda, ha i bifogade handling förbundit sig att vid den tidpunkt, då postbefordran vidtager å Sölvesborg - Älmhults järnväg och poststationen i Nyteboda ställes i postförbindelse med poststation vid berörda järnväg, utan föregående uppsägning frånträda de emellan Kungl.Generalpoststyrelsen och dem avslutade kontrakten om postbefordran å linjen Immeln-Nyteboda, nämligen dels kontraktet av den 22 juli 1890 angående postbefordran med Ångslupen Framåt, som under seglationstiden verkställer regelbundna turer å linjen Immeln-Mjönäs-Skärsnäs-Nyteboda, dels ock av den 20 mars 1894 angående gångpostföring å linjen Immeln-Nyteboda.

Handlanden Carl Olsson i Billarp har förbundit sig att från och med den dag, då poststationen i örkened kan komma att förläggas till den å platsen blivande järnvägsstationen, vid

postföringens utgörande å linjen örkened-Billarp framgå till örkeneds post- och järnvägsstation utan förhöjning i den för postförslingen mellan nämnda ställen kontraherade legoersättningen.

Ett med arbetaren Johan Svensson i Kassaboda, Glimåkra församling, förslagsvis upprättat kontrakt i två exemplar, om utgörande av den föreslagna gångpostföringen på linjen Osby-Boalt mot ersättning till belopp av en krona 15 öre turen, motsvarande omkring 52 öre milen, bifogas värdsamt. Enligt detta kontrakt skulle postföringen å ifrågavarande linje betinga en årlig kostnad av 239 kronor 20 öre.

Postföringen å linjen Vilshult-Nyteboda synes kunna erhållas mot en ersättning av en krona eller högst en krona 10 öre turen, motsvarande omkring 62 öre resp 69 öre milen, eller, efter fyra veckoturer, 208 kronor resp 228 kronor 80 öre om året; skolande postinspektionen inom kort inkomma med förslagskontrakt om denna postförings utgörande."

Som framgår av citatet, var det åtskilliga detaljer som måste bevakas. Det hade förekommit tidigare att man förbisåg att teckna tilläggsavtal med berörda postförare när en omorganisation medförde flyttning av en poststation. Efterjusteringar av kontrakt brukade vara besvärliga.

Den 7 december 1900 skrev poststyrelsen beslut till bl a postmästarna i Älmhult och Sölvesborg varav framgick att man följt postinspektörens förslag till punkt och pricka. Den dittillsvarande poststationen i örkened flyttades alltså till järnvägsstationen och fick namnet Lönsboda. Med oförändrat namn flyttades poststationen i Näsrum till järnvägsstationen. Förändringarna på delsträckan från Vilshult till och med Jämshög framgår av häftet "Om Posten i Olofströms kommun" (nr 117). I det följande görs ändå en sammanfattning även för denna del av järnvägen. Postanstalterna redovisas från norr till söder utmed järnvägen. I vad gäller Lönsboda finns det anledning att också göra utblickar till orter i järnvägens närhet. För Billarp hänvisar jag till ett kapitel i boken "Kommunikation i Allbo" på sid 152-154. För de mindre stationerna är dokumentation svåråtkomlig och jag tvingas i flera fall begränsa redovisning till uppgift om de ansvariga järnvägsanställdas namn.

Fälhult (Virestads socken, G län)

Den enda av mellanstationerna på Sträckan Älmhult-Sölvesborg som låg i Kronobergs län var den i Fälhult. Arsarvodet för själva postsysslan till järnvägens stationsföreståndare i Fälhult blev 180 kr, liksom till de fyra andra nya minsta förenade poststationerna. Trafiken i Fälhult hölls delvis uppe tack vare torvtäkt i närområdet, men den postala statistiken visar inte på någon större omsättning. Poststationen drogs in den 30 april 1958, varvid hushållen överfördes till lantbrevbäring från Älmhult. Ansvaret för poststationen vilade på följande järnvägsanställda: Jacob Hansson Borgqvist (1901-1903), Arvid Fredrik Jungbeck (1903-1905), Per Alfred Svensson (1905-1919), Johan Frithiof Rudenius (1919-1927), Anna Svensson (1927-1950), Märta Linnéa Röhman (1950-1958).

Hökön (Loshults socken, L län)

Den förste som fick ansvaret för poststationen i Hökön, var järnvägens stationsföreståndare, 30-åriga Peter Alfred Johnson. Hans förordnande daterades redan den 1 februari 1901. Man var tidigt ute med tjänstetillsättningarna. Han blev länge på sin post men flyttade i mars 1930 till Lönsboda. Efter en vakansperiod i Hökön på nära fyra år fick Olof Karlsson stationen om hand i januari 1934. Han hade dessförinnan ansvarat för post och järnväg i Duvhult och Kärraboda under sammanlagt 15 år. Hans efterträdare blev 1937 Karl Erik Möller, efter tio år avlöst av T G S Ederfors. Kort tid efter att denne flyttat till Älmhult tog Sven Henriksson över i februari 1962 och fick drygt åtta år senare uppleva att poststationen ersattes med lantbrevbäring från Killeberg. Det var på valborgsmässoafton 1970 som poststationen stängdes för gott. Den befintliga löspostlinjen i Hököns närområde inrangerades i lantbrevbäringen. Genom järnvägens omorganisation blev järnvägsadressen Älmhult för dem som bodde i Hökön, men postadressen blev Killeberg och barnen for med skolskjuts till Lönsboda. Så kan det gå vid rationalisering i gränsområden.

Som biträde med de postala göromålen hade Sven Henrikssons hustru tjänstgjort. Nöjda kunder uppvaktade makarna på sista tjänstgöringsdagen, liksom löspostutdelaren Ella-Stina Skoug. Hon kunde nu knytas till en lantbrevbäringslinje västerut från Älmhult.

Kärraboda (örkeneds socken)

Ett 30-tal invånare i Kärraboda, Nedraryd och Applehult med flera byar skrev ett brev till poststyrelsen den 3 december 1900. De var oroliga för att de inte skulle få en egen poststation, när järnvägen mellan Älmhult och Sölvesborg skulle tas i bruk.

Oron var kanske befogad, för även om de flesta järnvägsstationer vid nyöppnade linjer förenades med posten, var det inte alldeles givet att de minsta skulle få sådan service. I brevet byggde man upp argument för behovet av postservice och framhöll bland annat att södra delen av Virestads socken och östra delen av Loshults socken skulle ha sin person- och godstrafik vid Kärraboda järnvägsstation. De påpekade att det var många som vid Kärraboda *"oundgängligen behöva ha sin postgång, samt sådan är av nöden även för närgränsande kronodomänerna Kungsgården, Applehult och Baskakulla och även därför att Kärraboda är uttagen till militärstation torde det vara klart att postanstalt å stället erfordras"*.

Petitionärernas oro baserades troligen på att järnvägsbolaget sagt sig hellre vilja ha post vid järnvägsstationen i Duvhult än Kärraboda. Vid postinspektionens prövning befanns det att avstånden från Kärraboda till de närliggande järnvägsstationerna var *"jämförelsevis stora"*.

Poststyrelsen accepterade postinspektionens förslag och även Kärraboda fick en järnvägspoststation den 23 maj 1901, när tågen började gå regelbundet på den nya linjen.

Anders Pålsson Bladh blev den förste som fick ansvara för både tåg och post i Kärraboda, följd av Johannes Thulin (1905-1908), Arvid F Jungbeck (1908-1909), Per Persson (1909-1913), Jacob Hansson Borgqvist (1913-1915), Johan F Rudenius (1915-1919), Olof Karlsson (1919-1929), Ester Nilsson (1929-1936), Selma Karlsson (1937-1939), Signe Karlsson

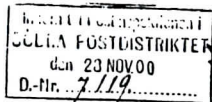
(1939-1942), Blenda Jönsson (1942-1949) och Signe I Nilsson (1949-1960).

Under juni 1960 vikarierade Svea Ederfors, sedan företräda-
ren flyttat till Gylsboda. Svea fick vara med om att post-
stationen drogs in den 30 juni 1960.

Duvhult (örkeneds socken)

Jöns Svensson Svenberg blev ansvarig för posten i Duvhult, när järnvägen öppnades för allmän trafik den 23 maj 1901. Hans efterföljare blev Carl Wilhelm Sandberg (1909-1924), Karl Valfrid Hultberg (1924-1929), Olof Karlsson (1929-1934), Adele Sandborg (1934-1945) och Selma Lovisa Stjärnkvist (1945-1956). Poststationen drogs in den 31 januari 1956. I samband därmed framställda krav om att få behålla poststationen föranledde inte någon åtgärd av poststyrelsen (dnr Dt 123/1956 i poststyrelsen).

sv
sv
Kongl. General Poststyrelsen
Stockholm

Med det förhållande att Styrelsen för Solresborg-
Olofström-Elmhults järnvägen antagit Stationsföre-
skunders i Duvhults Station vid samma järnväg under
vilkor att samma tjänsteman skulle äfven besörja post-
föreståndarskylda derstädes, hvareå han skyldig sig
vara lämpelig; och
då det skulle lämba nära 60 hemmansäbrar och dubbla
antalet torparems, hvilka hafva sina hemvist i Örkeneds
socken norr om Duvhults Station, till stor skada om post-
anstalt derstädes icke komms till stånd; samt
då befolkningen i nämnda sockendel hafva sin enda all-
männa järnväg förbi berörda station till Lönsboda i kyrk-
liga och allmänna angelägenheter, med de enskilda affär-

J. N. 2498

förhållandena ovilkorligen komma att centraliserad till sta-
tionens Duvhult, hvareå telegrafstation kommas att anordnas,
Så framgår det klart och öfvertydligt, att en postanstalt i
frågvarandes järnvägs- och telegraf-station är alldeles behöf-
lig, för att icke heller säga: nödvändig.

Stiftandet emellan Duvhult samt Lönsboda järnvägssta-
tionens utgör visserligen icke mera än ungefär två kilometer
åt järnvägen med 2 broar, hvilka äro enkla och offliga att an-
vända till gångbana; men då allmänna vägen med sina många
bakar och kirkor mellan berörda stationer är mera än dub-
belt så lång, borde det för jämförelse kunna värdställa svårige-
heter, obehag och kostnader förbinda sig med att den korres-
ponderande och bidringslämba befolkningen samt trafikanten,
hvilkas oavgångliga hafva behöf af stationens Duvhult, icke
tillika där skulle få hafva den så närige postutvexlingen.

Stationens läge intill allmän väg och i närjd der såväl
granite som korg- industri bedrifves, och kornfräntorf och
korfsjö från ymniga vidsträckt mark samt skogsproduk-
ter komma att afståndas från stationen, för att icke talu om im-
port af för ortens jordbruk erforderlig kalk och andra gödnings-
ämnen af, gör, att stationen får en trafik, hvar med Lönsbo-
da icke enbart, efter vår åsigt, jämförd, och som torfar
inrättad järnvägsdrift förenlig postanstalt.

Med stöd af hvad som nu anförts, vilga vi vordfammast an-
rädda, att Kongl. General Poststyrelsen härå till bevägadt till
inrätta postanstalt i järnvägsstationen Duvhult i Örkeneds
socken, med början samtidigt som Solresborg-Olofström-Elm-
hults järnvägen var den till allmän trafik, delvis eller till
fullt, uppläten, samt att till postens skotande mätta förör-
nas järnvägs- och telegraf-stationens föreståndare.

Örkeneds Socken den 10 November 1900

Jöns Jönsson
Konstämman
Duvhult

Kongl. Poststyrelsen
Höfvarstare vid Duvhults
Poststation
Greta Grassin Svart
Insamlingens Heltjänst

örkened (Lönsboda)

Ansvaret för kronobrevbäringen övertogs av postverket successivt under åren 1874-1877 på grund av en förordning den 5 december 1873. Tjänstefrimärken infördes med 1874 års ingång då mer än 600 nya poststationer öppnades. I Skåne genomfördes kronobrevbäringsreformen i etapper men större delen av Kristianstads län fick uppleva förändringarna redan med 1874 års ingång. Då inrättades drygt 30 nya postlinjer i Kristianstads län och närmare 90 poststationer. Boken "Mitt i Småland" ger i kapitlet "Hembygdens stora reform" på sid 87-91 en redovisning av omorganisationen för hela landet med uppgifter om överväganden i anslutning till genomförandet. I flera andra böcker har jag också berört frågan.

örkeneds socken hörde till dem som fick en egen poststation den 1 januari 1874. Till föreståndare antogs den 53 år gamle handlanden Bengt Ohlsson. Han avlöstes 1887 av hemmansägare Carl Persson som i sin tur redan 1892 lämnade över till änkefru Anna Götilda Cecilia Comstedt. Hennes avtal upphörde den 23 maj 1901 när poststationen förenades med järnvägsstationen och poststationens namn ändrades från örkened till Lönsboda. Intill dess tågen kunde ta över skickades posten till och från örkened med körpost från Hässleholm, en linje som fortsatte österut in i Blekinge.

På järnvägsstationen tog stationsinspektör Hilding Krook över ansvaret för posten. Trafiken ökade så mycket att det i längden inte gick att ha post och järnväg förenade. Det blev skilsmässa den 1 maj 1919 och Krook fick lämna över sigill och datumstämpel samt befintliga brev, paket och posthandlingar till förre dövstumsläraren Nils Ohlsson. Hans årsarvode blev 1260 kr jämte 60 kr i fast anslag och 660 kr i dyrtidstillägg samt 300 kr för posttransporter till och från järnvägsstationen. Han fick också ett anslag på 60 kr för arbete med sidoposter, eller tillsammans 2340 kr. Summan höjdes redan 1920 till 2670 och 1921 till 3150 kr. Det sistnämnda årets höjning berodde på att man införde ett provisoriskt tillägg, som för Lönsbodas del kom att uppgå till 420 kr.

Detta kom efterträdaren Ebba Charlotta Ohlsson till godo, när hon tog över den 1 november 1921, men genom sänkning av bl a dyrtidstillägget den 1 juni 1922 blev hennes sammanlagda årsarvode 2604 kr från den tidpunkten. Efter 13 år kunde Ebba Charlotta lämna över rodret till dottern Aina Ohlsson med 1935 års ingång. Posttrafiken ökade så mycket att poststationen organiserades om till en postexpedition den 1 mars 1947 och Aina Ohlssons postala titel blev stationsmästare. Termerna för olika slags postanstalter, postkontor, postexpedition, poststation m fl kan synas svårförstådda för många. I häftet "Posthistoria från Skurups kommun" (nr 152 i posthistorisk skriftserie) ges en redovisning av terminologin.

År 1957 blev Maj-Britt Eriksson ny postchef i Lönsboda, alltjämt med titeln stationsmästare. Hon fick bl a uppleva en stor ändring den 12 maj 1968, då postverket gick över till en helt ny transport- och sorteringsorganisation. För Lönsbodas del innebar det bl a att postkupén på linjen mellan Älmhult och Sölvesborg försvann.

Maj-Britts titel ändrades till lokalpostmästare i samband med en generell omorganisation 1977, då postexpeditionen kallades lokalpostkontor. Prefixet togs bort så småningom och med 1986 års ingång fick alla fasta postanstalter kallas postkontor. Efter Maj-Britts pensionering tog Egon Nilsson över postkontoret i maj 1990 och därmed ansvaret för service till ca 1700 hushåll.

Maj-Britt Erikssons tid som postanställd i Lönsboda var ovanligt lång, hela 48 år om man räknar med postbiträdes-tiden under Aina Ohlsson. Under åren 1943-1947 tjänstgjorde

				(Denna spalt läses nedifrån och uppåt.)			
	An-komst, kl.	Af-gång, kl.	Mil.		An-komst, kl.	Af-gång, kl.	
				Hässleholm—Hemsjö.			
				(Från den 15 januari 1879.)			
O. L.	—	12,0		Hässleholms postkontor	M. F.	2,45	--
O. L.	12,45	1,0	0,5	Stoby poststation	M. F.	1,45	2,0
O. L.	2,0	2,15	0,7	Sandby poststation	M. F.	12,30	12,45
O. L.	4,0	4,30	1,3	Broby poststation	M. F.	10,15	10,45
O. L.	5,30	5,45	0,8	Glimåkra poststation	M. F.	9,0	9,15
O. L.	7,15	—	1,6	örkeneds poststation	M. F.	—	7,0
Th. S.	—	4,30	1,5	Vilshults poststation	S. Th.	10,30	—
Th. S.	6,30	6,45		Kyrkhults poststation	S. Th.	8,15	8,30
Th. S.	7,30	7,45	0,7	Hemsjö poststation	S. Th.	7,15	7,30
Th. S.	9,0	—	0,9		S. Th.	—	6,0
			8,0				

OBS.! Siffrorna inom ramar utmärka tiderna från och med kl. 6 e. m. till och med kl. 5,50 f. m.

hon i Diö men därefter blev hon fast anställd i Lönsboda. Hon blev pionjär när det gäller att anordna spardagar på postkontoren, en impuls som förverkligades efter ett samtal med dåvarande bankdirektören Åke Törnqvist i Postsparbanken. De diskuterade förslaget under stationsmästarmötet i Tyringe 1968. Den sammankomsten med södra distriktets stationsmästare och deras överordnade postmästare tillhör mina ljusa minnen under den tid jag tjänstgjorde vid postdirektionen.

POSTSTATION BEGÄRS I TOSTHULT

Vid några tillfällen har invånarna i Tosthult gjort framställning om att få en egen poststation. En avslagen sådan 1918 från nämndemannen P Hjerth, folkskolläraren F I Fjellström och kommunalstämмоordföranden A S Wiman på örkeneds kommuns vägnar blev överklagad hos Kungl. Maj:t utan resultat.

Med friska krafter gjordes en ny framställning den 18 mars 1934 av Jöns Ågren som fick ett stort antal namnteckningar med intyg om att en poststation behövdes i Tosthult. Efter utredning beslöt postdirektör Olof Tormark i Malmö att hemställa hos poststyrelsen om ett postombud i Tosthult. Vid den fortsatta behandlingen stannade det emellertid vid att postföringen utökades så att den fullgjordes dagligen med buss. Därför fick förslaget om ett postombud vila och inte förrän den 1 juli 1946 kom ett sådant till stånd. (Stämpelkatalogen anger av någon anledning den 1 februari 1946 som öppningsdag). Handlanden Arvid Svensson antogs till postombud och i datumstämpeln graverades LÖNSBODA POB 1. I trafikplanen för postdirektionen föreslogs att postombudet skulle ersättas med lantbrevbäring från Lönsboda, vilket genomfördes den 1 februari 1956, då postombudet avvecklades.

För att möjliggöra fördjupad forskning om post i Lönsboda i äldre tid hänvisas till poststyrelsens diarienummer enligt följande:

1 b 1918/4621: Framställning om poststation i Tosthult

1 b 1922/499: Flyttning av poststationen

1 b 1032/599: Klagomål över olämplig lokal

Tfk 1848/1894: Postföringsfrågor

Gylsboda (örkeneds socken)

Poststationen i Gylsboda var en av de minst lönsamma utmed järnvägen och blev 60 år gammal. Den öppnades samtidigt med att tågtrafiken blev allmän den 23 maj 1901 och drogs in den 28 maj 1961. Följande järnvägsanställda ansvarade för postservice till samhället: Hjalmar August Wijnbladh (1901-1903), Hjalmar Robert Alexander Ericsson (1903-1924), Carl Wilhelm Sandborg (1924-1927), Johan Frithiof Rudenius (1927-1936), Edvin Sjöqvist (1937-1951), K E G Gustavsson (1951-1953), Sven Axel Hansson (1954-1955), Evy Kerstin Ingeborg Stenstrand (1955-1960), Signe Ingeborg Nilsson (maj-juni 1960) samt Bertha Linnéa Eldh (1960-1961).

Esseboda (örkeneds socken)

I en framställning till poststyrelsen den 24 april 1901 begärde ett antal personer i Esseboda att få en poststation i järnvägsstationen. Bland undertecknarna fanns järnvägsstationens föreståndare P Berglund. Postinspektör Victor Melander tillstyrkte inte och poststyrelsen fann den 1 juni 1901 att framställningen inte borde "till avseende föranleda". Till det negativa beslutet torde inte minst ett brev från stationsföreståndare Hjalmar Wijnbladh i Gylsboda ha bidragit. Han skrev den 20 maj 1901 till postmästaren i Älmhult "att flertalet av de antecknade utgöres av skolbarn och från orten avflyttade personer jämte en del orkeslösa, vilka kanske aldrig erhåller någon försändelse".

Nya framställningar följande år (med poststyrelsens dnr Tfk 1902:979 resp 1162) ledde emellertid till framgång, kanske mest tack vare att Per Nilsson Berglund erbjöd sig att vara föreståndare utan arvode från postverket under de första åren. Samhället fick sin poststation den 1 juli 1902 och från den 1 juli 1905 fick Per Nilsson Berglund kvittera till sig 180 kr om året för att han skötte posten förutom järnvägsstationen. Han avled den 19 februari 1908 och efter en kort

vakans tillsattes Carl Oscar Svensson som föreståndare. Han flyttade till östafors den 1 oktober 1913 och järnvägsstationen degraderades till hållplats. Därefter ansvarade följande järnvägsanställda för postservice i Esseboda: Carl Fredrik Hansson (1913-1929), Nanna Lundin (1929-1936), Elsa Mathisson (1936-1938), Maria Svenson (1938-1951) och Ellen Alice Svensson (1951-1958). Poststationen drogs in med januari månads utgång 1958.

Elmhult—Sölvesborg.

(Från den 1 juli 1902.)

3 ²⁰ 102	10 ²⁵ 3 ⁰	Näsejö	12 ²⁵ 1 ¹⁰	9 ²⁵ 10 ²⁰
Plk. 196	Bril.			
Tåg 1.	Tåg 3.	Km.		
6 ¹²	6 ³⁰	—	Elmhult 1	9 ⁴⁷ 6 ⁵
6 ²²	6 ³⁸	4	Fälhult	9 ³⁹ 5 ⁵⁸
6 ³⁸	6 ⁵¹	10	Hökön	9 ²⁵ 5 ⁴⁶
6 ⁴⁸	6 ⁵⁹	14	Kärraboda	9 ¹³ 5 ³⁷
7 ¹	7 ¹¹	19	Dufhult	9 ⁰ 5 ²⁶
7 ¹³	7 ¹⁹	21	Lönsboda	8 ⁵¹ 5 ²²
7 ⁴⁰	7 ²¹	25	Gylsboda	8 ³³ 5 ⁹
7 ⁴⁷	7 ³⁵	27	Esseboda	8 ¹⁹ 5 ³
8 ⁶	7 ⁵⁰	34	Vilshult	8 ² 4 ⁴⁹
8 ²⁷	8 ⁷	49	Olofström	7 ³⁹ 4 ³²
8 ⁵⁰	8 ¹⁸	47	Jemshögsby	7 ¹¹ 4 ¹⁶
8 ⁵⁹	8 ²⁵	50	Östafors	7 ⁰ 4 ⁹
9 ¹²	8 ³⁵	54	Näsåm	6 ⁴⁹ 4 ¹
9 ³⁰	8 ⁴⁷	60	Barnakälla	6 ²² 3 ⁴⁷
9 ⁴¹	8 ⁵⁵	64	Häkanryd	6 ⁹ 3 ³⁹
9 ⁵⁷	9 ⁸	72	Sölvesborg 82	5 ⁵⁰ 3 ²⁵
				Tåg 2. Tåg 4.
				Bril. Plk. 196

Vilshult (Kyrkhults socken)

Med tågets ankomst till Vilshult har vi passerat gränsen mellan Skåne och Blekinge. De poststationer som fanns utmed järnvägen på dess passage genom Blekinge innan den åter gör en sväng genom Kristianstads län har redovisats i häftet med titeln "Posten i Olofströms kommun" (häfte 117 i posthistorisk skriftserie). Här görs här en kort sammanfattning.

Vilshult fick en poststation den 1 januari 1874 när kronobrevbäringsansvaret för Blekinge i huvudsak övertogs av postverket. Skolläraren Anders Paulander blev föreståndare med 100 kr i årsarvode men sade upp sig den 26 december 1878. I anslutning därtill konstaterade kronofogde Leopold Möller "att poststationen i Vilshult utan någon nämnvärd olägenhet för orten kan indragas". Poststyrelsen beslöt om indragning med mars månads utgång 1879.

Den 23 maj 1901 öppnades en förenad post- och järnvägsstation med stinsen Binar Carl Wilhelm Lundh som föreståndare. Han följdes av Arvid Fredrick Jungbeck (1927-1930), Johan August Brunér (1930-1934), Valfrid Hultberg (1934-1943), Algot Lundin (1943-1958), Carl Sigfrid Agnér (1958-1962), Gösta Hugo Linder (1962-1966) och Bror Valter Karlsson (1966-1969).

Post och järnväg skildes åt den 1 augusti 1969 och Greta Svensson fick ansvaret för poststationen, alltjämt i järnvägsstationen. I november 1977 flyttades posten till en lägenhet i Stiftelsen Olofströmsbostäder. Med ny terminologi finns ett postkontor i Vilshult, utlämnat på entreprenad till ICA enligt projekt "Nät 92".

I **SKÅLMERSHULT** fanns under tiden 1 maj 1937 - 31 januari 1961 ett postombud vars datumstämpel hade gravyren **VILSHULT** POB 1. Som postombud fungerade sömmerskan Anna Olsson (1937-1952) och köpman Johan August Hjalmar Saming (1952-1961).

OLOFSTRÖM (köping)

Bland de 13 förenade poststationer som kom till när järnvägen mellan Älmhult och Sölvesborg öppnades för allmän trafik torde den i Olofström ha varit det mest motiverade tillskottet. Där blev Johan Richard Lindgren föreståndare. När han pensionerades från järnvägen 1937, fick han en årlig gratifikation från posten på 100 kronor, en gest som är ovanlig i sådana sammanhang.

Johan August Brunér efterträdde Lindgren och följdes vid sin pensionering vid 1947 års ingång av John Olsson. Redan samma år skildes post och järnväg åt. Poststationen organiserades

des som postexpedition och flyttade till nya lokaler i kommunalhuset i oktober 1947.

Greta Ulfstam vikarierade till slutet av februari 1948, varefter Greta Eriksson blev chef, följd 1952 av Sven Rosberg. Allan Akesson tog över 1957 för en kort period och Tore Svensson hade ansvaret som "stationsmästare" under åren 1958-1976. Postexpeditionen flyttades till nya lokaler i fastigheten Himmelsberget den 13 maj 1968, då postverket också införde en helt ny transport- och sorteringsorganisation.

Efter ytterligare 20 år var det dags för flyttning igen, nu den 17 oktober 1988 till lokaler vid K-stormarknad. Dessförinnan hade chefstjänsten innehafts av Knut Dahlqvist på vikariat 1976-1978, följd av Stig Agborg, sedan 1977 med titeln postmästare. Greta Hovmark tog över 1979 och kunde i mars 1990 lämna ansvaret för postservice åt ca 5 800 hushåll till efterträdaren Bo Lidström.

Jämshögsby (Jämshögs socken)

En förenad post- och järnvägsstation med namnet Jämshög fanns sedan den 22 december 1886 vid järnvägen Holje-Sandbäck. Vid tillkomsten drogs den gamla poststationen i Jämshögs centrum in. På den nya poststationen basade stinsen Victor Rundberg. Han fick uppleva att ännu en järnvägslinje kom till Jämshög, varvid samhällets centrum hamnade mitt emellan de båda linjerna. När järnvägen Älmhult-Sölvesborg öppnades för allmän trafik, inrättades en förenad post- och järnvägsstation med namnet Jämshögsby den 23 maj 1901. Henrik Tisell blev föreståndare med 240 kr i årsarvode för själva postsysslan.

En sammanslagning av de båda poststationerna Jämshög och Jämshögsby kom snart nog på tal men det dröjde länge innan något gjordes åt tanken. En utredning 1917-1919 slutade med att poststyrelsen lämnade ärendet utan åtgärd. Det blev en långbänk på nytt när ärendet friskades upp genom ett brev den 5 november 1943 från Erik Bengtsson i Jämshögsby till postmästaren i Sölvesborg. Resultatet blev poststyrelsens beslut att från och med augusti 1946 dra in de båda förenade poststationerna Jämshög och Jämshögsby samt att inrätta en ny poststation i Jämshögs kyrkby med namnet Jämshög. Till

indragningen av poststationen i Jämshögsby vid linjen Älmhult-Sölvesborg ansvarade följande järnvägsanställda för postsysslan: Henrik Tisell (1901-1908), Johannes Thulin (1908-1940) och Johan Albert Åberg (1940-1946).

Jämshög har gamla anor som postort långt före järnvägarnas tillkomst. Detta redovisas närmare i häftet "Posten i Olofströms kommun".

Östafors (Näsums socken)

Järnvägen lämnar Blekinge och gör en liten sväng in i Skåne på nytt sedan den passerat Vilshult, Olofström och Jämshög. Med korta intervaller fanns flera ansvariga för postsysslan vid den förenade post- och järnvägsstationen i Östafors sedan den öppnades den 23 maj 1901, Johan Persson (1901-1902), Hjalmar Robert Alexander Ericsson (1902-1903) och Jakob Hansson Borgqvist från 1903. Den sistnämnde kom närmast från Fälhult. Liksom vid andra järnvägsbolag var det vanligt att stationsföreståndarna skiftade plats esomoftast, och vi finner många namn återkommande i personalförteckningarna för de olika stationerna.

Borgqvist fölyttades till Kärraboda i oktober 1913 och från Esseboda flyttade nu Carl Oscar Svensson till Östafors. Sedan han slutat 1929 ansvarade Anna Olsson för posten i Östafors till poststationens indragning med juli månads utgång 1963.

Näsum

Vid tillkomsten av den förenade post- och järnvägsstationen i Näsum den 23 maj 1901 fick stinsen Nils Ohlsson ansvaret för samhällets postservice. Samtidigt drogs den poststation in som funnits i Näsum sedan 1877 års ingång. Förre inspektorn G Ekström hade då antagits till föreståndare med 300 kr i årsarvode. Efter hans död i mars 1899 uppehölls tjänsten på vakans tills den formellt övertogs den 1 juni av Johan Hilding Ankarloo. Det var denne som fick frånträda sitt avtal när tågtrafiken började.

Under sin tid som förenad med järnvägen hade poststationen i Näsум följande föreståndare efter Nils Ohlsson: Johan August Brunér (1929-1930), Johan August Hagelberg (1930-1935), Arvid Teodor Lindén (1935-1956), Sture Evert Johansson (1956-1963) och Olof Bertil Arnér (1963-1964).

Den 1 april 1964 skildes post och järnväg åt samtidigt som poststationen blev statushöjd till postexpedition. Maria Svensson blev chef med titeln stationsmästare. Som en följd av 1970-talets generella förändringar benämndes postexpeditionen lokalpostkontor 1977 och Maria fick titeln lokalpostmästare. Prefixet "lokal" försvann med 1986 års ingång. Postutdelningen till Näsум administreras från postkontoret i Bromölla. I projekt "Nät 92" lämnades postkontoret i Näsум på entreprenad till Hamrins Café.

Axeltorp (Näsums socken)

Ett mycket stort antal personer i Axeltorp och trakten där omkring uttryckte i ett brev till poststyrelsen den 22 juni 1901 besvikelse över att någon poststation inte hade inrättats i Axeltorps järnvägsstation utan "förlagd vid en station som heter Barnakälla i Ivetofta församling". De fortsatte brevet med bl a följande text:

"Vi vilja därför härmed upplysa, att Barnakälla är belägen uti en skog och tydligen avsedd för transport av skogsvaror men något bysamhälle finnes ej nära utan endast Leingaryds gård". De berättade också att de hämtade sin post i Näsум "emedan en stor del av samhället har nästan lika nära till Näsум som Barnakälla".

Brevet var visserligen daterat den 22 juni men det tycks ha tagit lång tid att samla in alla namnunderskrifter, för det skickades inte till poststyrelsen förrän den 9 december 1901 som en bilaga till ett brev från Albin Jönsson vid Axeltorps Kaolinbruk. Han förordade "på det kraftigaste att denna poststation kommer till stånd" och nämnde också att IFÖSJÖ vore ett passande namn för poststationen om Axeltorp inte kunde accepteras.

Postinspektionen i Malmö anförde efter lång tids utredning i sitt remissvar den 14 augusti 1902 "att en poststation i Axeltorp skulle vara till gagn för korrespondenterna i orten, men att poststationen för närvarande ej är av något nämnvärt

behov påkallad, varför poststationen synes postinspektionen böra komma till stånd allenast under den förutsättning att Postverket under den första tiden ej kommer att drabbas av någon kostnad för poststationens handhavande".

En förbindelse från Albin Jönsson, Sven Åkesson och Per Persson om att själva avlöna poststationsföreståndaren under minst tre år bilades ansökan och poststyrelsen beslöt att poststationen i Axeltorp skulle öppnas utan att man drog in den i Barnakälla.

På så sätt kom den förenade post- och järnvägsstationen i Axeltorp till stånd den 1 oktober 1902. Stationsföreståndaren Per Jönsson Edman fick sitt arvode för postsysslan utbetalat av kaolinbruket, hur mycket är okänt, liksom hur stor andel Sven Åkesson och Per Persson tillsköt. Efter framställning beslöt poststyrelsen den 29 maj 1906 att 300 kr skulle betalas av postmedel per år för själva postsysslan fr o m den 1 juli 1906. Karl Wilhelm Mörk tog över efter Per Jönsson Edman men avled redan i april 1909 och efter uppehållen vakans av kontorsbiträdet C V Nilsson tog Arvid Fredrik Jungbeck hand om poststationen den 2 augusti 1909. Han hade dessförinnan förestått poststationerna i Fälhult, Häkanryd och Kärraboda under sammanlagt 5½ år men blev nu kvar i Axeltorp under nära 18 år. I April 1927 tog Johan August Hagelberg över och därefter ansvarade följande järnvägsanställda får postservice i Axeltorp till poststationens indragning vid årsskiftet 1957/1958: Signe Sjökvist (1930-1936) och Ester Nilsson (1937-1957).

Häkanryd (Ivetofta socken)

Även vid den sydligaste järnvägsstationen utmed banan mellan Älmhult och Sölvesborg öppnades en poststation när tågen började gå regelbundet den 23 maj 1901. Per Alfred Svensson blev föreståndare med 180 kr i årsarvode för själva postarbetet. Arvid Fredrik Jungbeck tog över i april 1905 och kunde glädja sig över att detta höjdes till 300 kr. I mars 1908 trädde Johan August Hagelberg till och därefter ansvarade följande järnvägsanställda för postservice i Häkanryd till poststationens indragning den 29 maj 1960: Sigrd Pettersson (1927-1930), Sven W:son Roos (1930-1935), Elsa Henrietta Cederqvist (1935-1938), Johan August Hagelberg (andra gången 1938-1944) och Bengta Nilsson (1944-1960).

Med anledning af utslaget för
befolkningen här på orten om anläggning
hvar af en Landtbrefbäringslinje, vilje
undersknade hvarst och en, ad Kung:
Landspoststyrelsen vane anordna en
s. k. ringlinje här, med utgång från
Skettarp & gången i västra delen, Kallinbo-
ket, Hundlands Fridlund, Hundlands Hvitman-
skettarp by, Skettarps Skelms, Skettarps by,
Fransby by, Fransby och Årups Skogsbakter
Långryd, Brunnsrud och äter Skettarp
Kallinbo.

Samtidigt skulle en dylikt linje ej
sjä till frän postverkets inkometer
här.

Skettarp den 12 Septemb 1908.

Karl Wörst Sam. Lönn
Postinspektör - folkskollärare

I för-

Försp. i S. D. framställning från korrespondenter om inrättande af en landtbrefbä-
ringelinje Skettarp - Barnakälla - Skettarp.

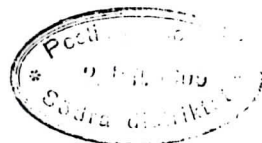
stående begäras af två korrespondenter - den ena poststations-
föreståndaren i Skettarp - inrättande af landtbrefbärings linje
i veckan i en omkring 8 km. lång ringlinje Skettarp - Barna-
källa - Skettarp.

Enligt postmästarens i Sölvesborg uppgift har efter
poststationens i Barnakälla indragning år 1906 klagomål flera
gångar framställts på grund af mindre fördelaktiga postanordningar,
och skulle klagomålen undanröjas, om den begärda ringlinjen kom-
me till stånd.

Under ärendets utredning har till postinspektionen inkommit
undersökelse från järnvägsstationsföreståndaren i Barnakälla, i hvilken
han ifrågasatt, huruvida det ej vore större skäl att poststation. ånyo
inrättades vid järnvägsstationen, och erbjuder han sig att förelä om
dylikt mot ett arfvode af 15 kronor per månad.

Kronolänamannen anser den ifrågasatta landtbrefbäringen
till några små frälsegårdar ett alldeles löst företag för postverket.
Skulle den komma till stånd, skulle det väcka stort upprörde inom
andra stationens områden. Det af postmästarens i Sölvesborg omnämnde
missnöjet med poststationens förflyttande från Barnakälla till
Skettarp kan hufvudsakligen från Årups skogsbakter, som
har något närmare till Barnakälla; däremot förpordes ofta
före förflyttningen misobelatenhet öfver att poststationen ej
ursprungligen förlagts till Skettarp i stället för Barnakälla.
För att erhålla poststation i Skettarp aflönade kommunen till
en början själf poststationsföreståndaren där.

Postinspektionen anser såväl landtbrefbäringslinjen
som poststationen i Barnakälla för närvarande behöfliga.

e. f.
Skettarp

Barnakälla (Ivetofta socken)

Efter Axeltorp drogs järnvägen från Älmhult i en liten sväng genom Skåne innan den mynnade i Sölvesborg. Alldeles efter gränsen inrättades i Barnakälla en förenad post- och järnvägsstation samtidigt som tågtrafiken började regelbundet den 23 maj 1901. Till föreståndare antogs Johannes Thulin med 180 kr i årsarvode för själva postsyslan. Han överlämnade stationen till Johan August Hagelberg den 3 april 1905. Snart blev dess saga all, för som berättats i föregående avsnitt blev poststationen indragen med juni månads utgång 1906 och från dagen därefter var det postverket som betalade arvodet till järnvägsmannen i Axeltorp för den del av arbetet som avsåg postärenden.

I ett brev den 12 september 1908, undertecknat av poststationsföreståndare Karl Mörk och folkskollärare Sam Lovén i Axeltorp begärdes lantbrevbäring från Axeltorp till bl a Barnakälla. Under utredningen fick postinspektionen också ett brev från järnvägens stationsföreståndare i Barnakälla med frågan om det inte vore bättre att återinrätta poststationen där än att anordna lantbrevbäring från Axeltorp. Sedan postinspektionen uttalat som sin åsikt att såväl lantbrevbäring som poststation i Barnakälla var obehövlig fann poststyrelsen vid föredragning den 8 januari 1909 att framställningen inte borde bifallas.

Det finns en gammal sägen om hur namnet Barnakälla uppkom. En vedhuggare dödade sina båda barn i vredesmod över att de ätit hans matsäck som deras mor skickat med dem till fadern i skogen. Vid förhör över misstanke om att vedhuggaren gjort av med dem lär han ha yttrat att en aldrig sinande källa skulle spring fram, om han hade grävt ner barnen. Vid grävning efter barnen kom en källa i dagen. Där finns friskt och kallt vatten och källan tycks aldrig sina.